

Budó Ágoston Fizikai Feladatmegoldó Verseny
2008 / 2009

MEGOLDÓKULCS

Általános megjegyzések: A megoldókulcs elkészítésével segítséget kívánunk nyújtani a javításhoz. Igyekeztünk minél több részpontszámot megjelölni, hogy a javítás minél inkább egységes lehessen. Természetesen az egyedi megoldások pontozását Önöktől várjuk. A feladatok megoldásánál a $g = 9,81 \text{ m/s}^2$ értéket használjuk. A megoldás $g = 10 \text{ m/s}^2$ esetén is teljes értékűnek tekinthető.

1. feladat:

$$D = 50 \text{ cm} = 0,5 \text{ m}, V_0 = 1,2 \text{ l} = 1,2 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3, d = 1 \text{ cm} = 10^{-2} \text{ m}, g = 9,81 \text{ m/s}^2, \rho = 1000 \text{ kg/m}^3$$

A csőben a vízoszlop magassága $h = \frac{V}{\left(\frac{d}{2}\right)^2 \pi} = 15,3 \text{ m}$, **5 pont**

amelynek a nyomása $p_{\text{viz}} = \rho gh = 1,501 \cdot 10^5 \text{ Pa}$. **5 pont**

A hordó fedelét alulról nyomja a víz $p_0 + p_{\text{viz}}$ nyomással, felülről a levegő p_0 nyomással, a két erő eredője szakítja fel a hordó fedelét

$$F \approx p \left(\frac{D}{2}\right)^2 \pi = 29,43 \text{ kN} .$$
 5 pont

Az 1,2 l víz súlya $m \cdot g = V_0 \cdot \rho \cdot g = 11,77 \text{ N}$, **1 pont**

és $\frac{mg}{F} = 0,0004$. A felszakító erő **2500**-szor nagyobb, mint a csőben lévő víz súlya. **4 pont**

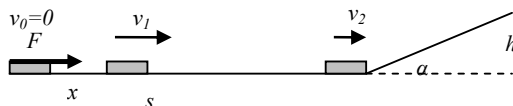
Megjegyzés: A cső átmérője lényegesen kisebb, mint a hordóé, ezért elhanyagolható a keresztmetszete a

hordóéhoz képest, $\left(\frac{D}{2}\right)^2 \pi = 0,19625 \text{ m}^2$ és $\left(\frac{D}{2}\right)^2 \pi - \left(\frac{d}{2}\right)^2 \pi = 0,19617 \text{ m}^2$.

2. feladat:

$$m = 40 \text{ kg}, \mu = 0,08, s = 30 \text{ m}, \alpha = 30^\circ, t = 6 \text{ s}, h = 1 \text{ m}, g = 9,81 \text{ m/s}^2$$

A szánkót x úton gyorsítjuk F erővel v_1 sebességre. a lejtőt v_2 sebességgel éri el, t_2 idejű lassulás után. A lejtőn felfelé és lefelé is t_3 ideig mozog, majd a lejtő aljától további t_4 idő után megáll.

Írjuk fel a szánkó mozgásának egyes szakaszaira a munkatételt:

A gyorsítási szakaszra: $Fx - \mu mgx = \frac{1}{2} mv_1^2$ **(1) 2 pont**

A vízszintes lassulás: $-\mu mg(s-x) = \frac{1}{2} mv_2^2 - \frac{1}{2} mv_1^2$ **(2) 2 pont**

A lejtőn felfelé mozgás: $-mgh = 0 - \frac{1}{2} mv_2^2$ **(3) 2 pont**

Lejtőn lefelé mozgás: $mgh = \frac{1}{2} mv_3^2$ **(4) 2 pont**

Visszafelé csúszás: $-\mu mgs' = 0 - \frac{1}{2} mv_3^2$ **(5) 2 pont**

Az (1)-(3) egyenleteket összeadva kapjuk: $Fx - \mu mgs - mgh = 0$, ahonnan $x = \frac{\mu mgs + mgh}{F} = mg \frac{\mu s + h}{F}$

A gyorsulási szakaszra felírva a dinamika alapegyenletét:

$F - \mu mg = ma_1$, ahonnan a test gyorsulása: $a_1 = \frac{F}{m} - \mu g$

A megtett út: $x = \frac{a_1}{2} t_1^2 = \left(\frac{F}{m} - \mu g\right) \frac{t_1^2}{2}$ **2 pont**

A megtett út két különböző kifejezését összevetve F -re másodfokú egyenletet kapunk:

$$\left(\frac{F}{m} - \mu g\right) \frac{t_1^2}{2} = mg \frac{\mu s + h}{F}, \text{ rendezve: } F^2 - \mu mg F - 2m^2 g \frac{\mu s + h}{t^2} = 0$$

$$F = \frac{\mu mg}{2} \pm \sqrt{\left(\frac{\mu mg}{2}\right)^2 + 2m^2 g \frac{\mu s + h}{t^2}} = 15,70 \text{ N} \pm 56,67 \text{ N} = \underline{72,4 \text{ N}}$$
 3 pont

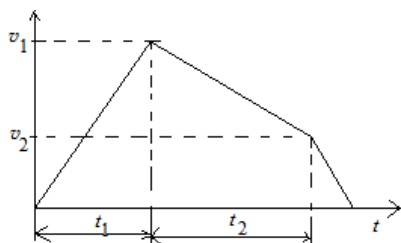
A (3) és (4) egyenleteket összevetve következik, hogy $v_3 = v_2 = \sqrt{2gh} = 4,43 \frac{\text{m}}{\text{s}}$.

Az (5) egyenletből: $s' = \frac{v_3^2}{2\mu g} = \frac{h}{\mu} = 12,5 \text{ m}$. **4 pont**

A test másodszor a lejtő aljától $12,5 \text{ m}$ távolságban áll meg, az eredeti indulási helyétől $30 \text{ m} - 12,5 \text{ m} = \underline{17,5 \text{ m}}$ távolságban. **1 pont**

(Az erőre helyes válasz: **15 pont**, a távolságra **5 pont**.)

Másik megoldásban ugyanazokat a jelöléseket használom, mint fent:

a vízszintes szakasz a területekből is kiszámítható:

$$s = \frac{v_1}{2} t_1 + \frac{v_1 + v_2}{2} t_2,$$

az első gyorsítási szakaszra a mozgásegyenlet:

$$F - F_s = ma_1 \text{ és } v_1 = a_1 t_1. \text{ A második szakaszon}$$

$$t_2 = \frac{v_2 - v_1}{a_2}, \text{ ahol } a_2 = \frac{-F_s}{m} = -\mu g. \text{ Ezen egyenletekből } v_1\text{-re a}$$

következő másodfokú egyenletet kapjuk:

$$v_1^2 + \mu g t v_1 - (v_2^2 + 2\mu g s) = 0, \text{ ahol } v_2 = \sqrt{2gh}.$$

(A v_2 kiszámítható a mechanikai energia-megmaradás tételének felhasználásával, amelyet a lejtőn való mozgásra alkalmazunk, vagy a mozgásegyenletekből: A lejtőn a gyorsulás: $a_3 = -g \sin \alpha = -g/2$, a mozgás ideje

$$t_3 = \frac{0 - v_2}{-g/2} = \frac{2v_2}{g}, \text{ és } s_3 = \frac{v_2}{2} t_3 = \frac{v_2^2}{g} = 2h \Rightarrow v_2^2 = 2gh = 4,43 \text{ m/s.})$$

A másodfokú egyenletből csak az egyik gyöknek van fizikai jelentése, ennek számértéke: $v_1 = 6,15 \text{ m/s}$. Ebből számolható a többi mennyiség:

$$a_1 = 1,024 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}, s_1 = 18,44 \text{ m}, F - F_s = ma_1 = 40,97 \text{ N}, F_s = \mu gm = 31,92 \text{ N}, \underline{F = 72,36 \text{ N}}. \quad \textbf{15 pont}$$

A mechanikai energia-megmaradás tétele miatt, a lejtőről ugyanakkora sebességgel érkezik vissza a szánkó a

vízszintes területre, ahol a_2 lesz a gyorsulása (azaz lassul), a megállásig eltelt idő: $t_4 = \frac{0 - v_2}{a_2} = \frac{\sqrt{2gh}}{\mu g} = 5,644 \text{ s}$

és a megtett út $s = \frac{v_2}{2} t_4 = 12,5 \text{ m}$. A kezdőponttól 17,5 méterre fog végül megállni. **5 pont**

3. feladat:

$$N = 16, f = 50 \text{ 1/s}, s = 2,45 \text{ m}$$

A részecskék akkor érnek el C-be, amikor mind a két tárcsán éppen rést találnak. **2 pont**

Az első tárcsán átjutó részecske, az átlépést követően $T = \frac{1}{Nf} = 1,25 \times 10^{-3} \text{ s}$ időközönként talál rést a második

tárcsán, vagyis akkor, ha a tárcsák s távolságát a részecske $t = kT$ idő alatt teszi meg, ahol k pozitív egész szám.

10 pont

Ennek megfelelően a C-ben összegyűjtött atomok sebessége:

$$v = \frac{s}{t} = \frac{s}{k} Nf = \frac{1}{k} 1960 \frac{\text{m}}{\text{s}}, \quad \textbf{2 pont}$$

ennek maximális értéke $v_{\text{max}} = 1960 \frac{\text{m}}{\text{s}}$. **3 pont**

További lehetséges értékek: 980 m/s, 653.3 m/s, 490 m/s... **3 pont**

4. feladat:

$$m_1 = 2 \text{ kg}, v_1 = 1 \text{ m/s}, v_2 = 4 \text{ m/s}, u_2 = 0, t = 2 \text{ s}$$

A számolásnál a 2-es golyó sebességét vegyük pozitívnak:

Tökéletesen rugalmas ütközésre igaz a lendület- és a kinetikai energia megmaradásának törvénye:

$$m_2 v_2 - m_1 v_1 = m_1 u_1 \text{ és } \frac{1}{2} m_1 v_1^2 + \frac{1}{2} m_2 v_2^2 = \frac{1}{2} m_1 u_1^2. \quad \mathbf{5+5 \text{ pont}}$$

A lendület-megmaradás törvényéből kifejezzük u_1 -t és behelyettesítjük az energia-megmaradás törvényébe:

$$u_1 = \frac{m_2 v_2 - m_1 v_1}{m_1}, \text{ és } \frac{1}{2} m_1 v_1^2 + \frac{1}{2} m_2 v_2^2 = \frac{1}{2} m_1 \left(\frac{m_2 v_2 - m_1 v_1}{m_1} \right)^2.$$

$$\text{Rendezve: } m_2 v_2 \left(\left(\frac{m_2}{m_1} - 1 \right) v_2 - 2v_1 \right) = 0. \text{ Ahonnan } \left(\frac{m_2}{m_1} - 1 \right) v_2 - 2v_1 = 0, \text{ azaz } m_2 = m_1 \left(2 \frac{v_1}{v_2} + 1 \right) = \underline{3 \text{ kg}}. \quad \mathbf{3 \text{ pont}}$$

$$\text{Visszahelyettesítés után: } u_1 = \underline{5 \frac{\text{m}}{\text{s}}}. \quad \mathbf{2 \text{ pont}}$$

Feltételezzük, hogy a két golyóra ható külső erők eredője 0, ezért a tömegközéppont sebessége mindvégig állandó: ütközés helyétől az 1-es golyó $D = u_1 \cdot 2s = 10 \text{ m}$ -t távolodik el, a 2-es pedig áll. Legyen ebben a

$$\text{pillanatban } d \text{ a tömegközéppont helye } m_2\text{-től: } (D - d)m_1 = d \cdot m_2, \quad d = \frac{m_1}{m_1 + m_2} D = \underline{4 \text{ méter}}. \quad \mathbf{3 \text{ pont}}$$

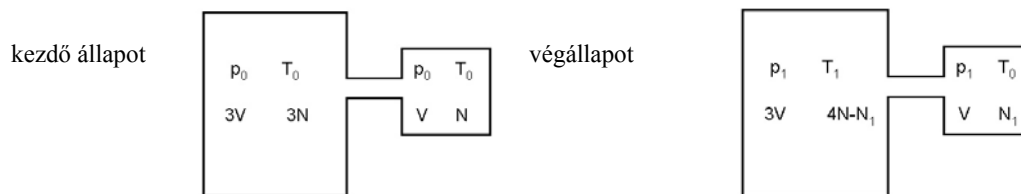
Ebből a $v_{TKP} = \frac{4 \text{ m}}{2 \text{ s}} = 2 \frac{\text{m}}{\text{s}}$. Ütközés előtt 2 másodperccel is 4 méterre volt a tömegközéppont az ütközés helyétől, csak a másik irányban. $\mathbf{2 \text{ pont}}$

$$\text{Más megfontolással: először kiszámítjuk a tömegközéppont sebességét: } v_{TKP} = \frac{m_2 v_2 - m_1 v_1}{m_1 + m_2} = 2 \frac{\text{m}}{\text{s}}.$$

Az ütközés helyétől 2 s elteltével, ill. azt megelőzően is $2 \text{ s} \cdot 2 \frac{\text{m}}{\text{s}} = 4 \text{ m}$ távol lesz a tömegközéppont.

5. feladat:

$p_0 = 10^5 \text{ Pa}, T_0 = 15^\circ\text{C} = 288 \text{ K}, T_1 = 100^\circ\text{C} = 373 \text{ K}$, az egyszerűség kedvéért az összes részecskeszámot $4N$ jelöli

Az állapotegyenleteket felírva a második állapotra:

$$p_1 V = N_1 k T_0,$$

$$p_1 3V = (4N - N_1) k T_1.$$

$\mathbf{10 \text{ pont}}$

A két egyenletet egymással elosztva:

$$3 = \frac{(4N - N_1) T_1}{N_1 T_0} = \frac{T_1}{T_0} \left(4 \frac{N}{N_1} - 1 \right) \Rightarrow \frac{N}{N_1} = \frac{1}{4} \left(3 \frac{T_0}{T_1} + 1 \right) = 0,829.$$

$$\frac{N}{N_1} = 1,206, \text{ vagyis a kisebbik tartályban a részecskeszám } \underline{20,6 \% \text{-kal}} \text{ nőtt.} \quad \mathbf{5 \text{ pont}}$$

$$\text{Az új nyomás: } \frac{p_1}{p_0} = \frac{N_1}{N} \Rightarrow p_1 = \underline{1,206 \cdot 10^5 \text{ Pa}}. \quad \mathbf{5 \text{ pont}}$$

6. feladat:

$r=25\text{m}$, $l=70\text{m}$, $\rho=890\text{g/m}^3$, $m=1200\text{kg}$, $\Delta p=0,0015p_0=150\text{Pa}$, $p_0=10^5\text{Pa}$, $T_1=-5^\circ\text{C}=268\text{K}$, $T_2=20^\circ\text{C}=293\text{K}$
 A telített vízgőz nyomása 20°C -on $p_v=2334\text{Pa}$ (táblázatból kellett megkeresni)

A ponyva felülete: $A_p = 2 \frac{r^2 \pi}{2} + \frac{2lr\pi}{2} = 7461 \text{ m}^2$, 2 pont

tömege a rögzítőkkal: $M = m + A_p \rho = 7840 \text{ kg}$. 2 pont

A ponyva $A_a = 2rl = 3500 \text{ m}^2$ területet fed le. 1 pont

A ponyvára hat a gravitációs erőn kívül a légnyomáskülönbségből származó erők eredője. A nyomáskülönbségből származó erők vízszintes komponensei kioltják egymást. A függőleges komponensek nagysága megegyezik a felület vízszintes vetületének megfelelő nagyságú felületre ható ugyanakkora nyomáskülönbségből származó erővel. Vagyis a sátorra kifejtett emelőerő ugyanakkora, mintha azonos alapterületű, de függőleges falú sátorral lenne leborítva a medence. Így a nyomáskülönbségből származó erők eredője: $F_l = \Delta p \cdot A_a$. 3 pont

A ponyva egyensúlyának feltétele: $Mg + F = F_l$, ahol F a tartóhuzalok által kifejtett erő. 2 pont

Amikor csak a ponyva feszesen tartásához szükséges Δp_{\min} minimális túlnyomás van a ponyva alatt akkor a tartóhuzalok által kifejtett erő 0, ebből $\Delta p_{\min} = \frac{Mg}{A_a} = 22 \text{ Pa}$. 3 pont

Ha Δp túlnyomást tartunk, akkor a tartóhuzalok által kifejtett erő: $F = \Delta p A_a - Mg = 448 \text{ kN}$. 1 pont

Egy levegővétellel V térfogatú levegőt lélegzünk be. A belélegzett levegő anyagmennyisége: $n = \frac{pV}{RT}$ ahol p a parciális nyomása a levegőnek, T a hőmérséklete. Ennek az anyagmennyiségnek nagyjából 21%-a a belélegzett O_2 mennyisége (elég annyit feltételezni, hogy n -nel arányos). 3 pont

A belélegzett O_2 molekulák számának aránya: $\frac{n_{\text{bent}}}{n_{\text{kint}}} = \frac{\frac{p_{\text{bent}} V}{RT_2}}{\frac{p_{\text{kint}} V}{RT_1}} = \frac{p_0 + \Delta p - p_v}{p_0} \cdot \frac{T_1}{T_2} = 0,895$. 2 pont

Tehát az uszodában, a sátor alatt 10,5%-kal kevesebb oxigént lélegzünk be, mint a szabadban, az adott körülmények között. 1 pont

7. feladat:

$M = 150 \text{ kg}$, $m = 30 \text{ kg}$, $s = 0,5 \text{ m}$, $h = 0,8 \text{ m}$, $l = 1 \text{ m}$, $g = 9,81 \text{ m/s}^2$.

A motoroshoz rögzített gyorsuló vonatkoztatási rendszerben a motorosra a tömegközéppontban támadó Ma tehetetlenségi erő is hat.

A hátsó kerék legalsó pontjára felírva a forgatónyomatékok egyensúlyát: $0 = Mgs - Mah - N_1 \cdot l$.

Az első kerék akkor nem emelkedik fel, ha $N_1 \geq 0$, ebből a feltételből

$a \leq \frac{s}{h} g = 0,625g = 6,13 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$. 10 pont

Ha az m tömegű csomagot is elhelyezzük a motoron, akkor az eredő tömegközéppont

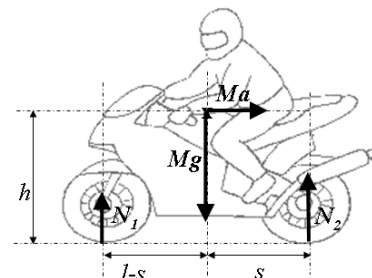
$\Delta s = \frac{30 \text{ kg}}{30 \text{ kg} + 150 \text{ kg}} \cdot 0,5 \text{ m} = 8,33 \text{ cm}$ -rel kerül hátrább vagy előrébb. 4 pont

Hátsó csomagtartó használatok: $s' = s - \Delta s = 41,67 \text{ cm} \Rightarrow a \leq \frac{s'}{h} g = 0,52g = 5,11 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$. $\Delta a_1 = -1,02 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$. 3 pont

Első csomagtartó használatok: $s' = s + \Delta s = 58,33 \text{ cm} \Rightarrow a \leq \frac{s'}{h} g = 0,73g = 7,5 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$. $\Delta a_2 = 1,02 \frac{\text{m}}{\text{s}^2}$. 3 pont

A feladat megoldható nem gyorsuló vonatkoztatási rendszerből nézve is, de ekkor csak a tömegközépponton átmenő tengelyre írható fel a kiinduló egyenlet, mely szerint a forgatónyomatékok előjeles összege nulla.

Akkor is adjuk meg a 3 pontokat, ha csak a gyorsulásokat számolja ki a diák.

8. feladat:

$$d = 0,3 \text{ m}, l = 1 \text{ m}, B = 1,5 \text{ T}, R = 0,02 \ \Omega, v = 0,08 \text{ m/s}$$

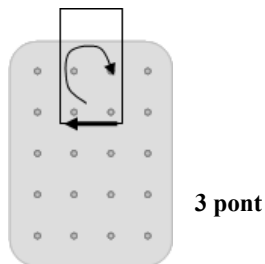
A kialakuló áramirányt az alapján határozzuk meg, hogy a keret vízszintes (mozgásirányra merőleges) ágaiban a pozitív töltéshordozókra ható Lorentz erő irányát tekintjük. A függőleges ágakban a Lorentz erő nulla.

VAGY: $I = -\frac{1}{R} \frac{\Delta\Psi}{\Delta t}$, B kifelé mutat.

De azt is mondhatjuk Lenz-törvénye szerint, hogy az indukált áram iránya az őt létrehozó változást akadályozni igyekszik.

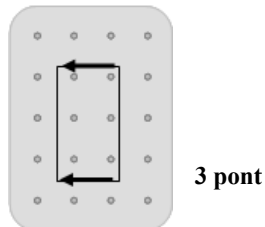
(a)

- A Lorentz erő hatására az óramutató járásával egyező irányú áram alakul ki. (áramirány: a pozitív töltéshordozók mozgási iránya)
- A fluxus nagysága nő, és a vektor a papír síkjából kifelé mutat, a negatív előjel és a jobbkéz-szabály miatt adódik a bejelölt áramirány.
- A kereten átmenő külső tértől származó fluxus nő, ezt csökkenti a keretben indukálódó áram által létrejövő tér: az indukált tér befele mutat, a jobbkéz-szabály mutatja az áram irányát.

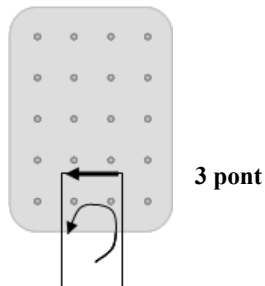
(b)

- A két vízszintes szárran levő töltésekre ható erő ellentétes irányban hat, áram nem folyik.
- A fluxus nem változik.

(c)

- A fenti indoklás alapján az áram az óramutató járásával ellenkező irányba folyik.
- A fluxus nagysága csökken, és a vektor a papír síkjából kifelé mutat, a negatív előjel és a jobbkéz-szabály miatt adódik a bejelölt áramirány.
- A kereten átmenő külső tértől származó fluxus csökken, ezt növeli a keretben indukálódó áram által létrejövő tér: az indukált tér kifelé mutat.

A mezőből történő kiesés előtt a keret állandósult sebességgel mozog, vagyis a rá ható erők eredője zérus:

$$mg = IdB,$$

3 pont

ahol $I = \frac{U_i}{R} = \frac{\frac{\Delta\Psi}{\Delta t}}{R} = \frac{d \frac{\Delta l}{\Delta t} B}{R} = \frac{dvB}{R}$,

5 pont

innen $m = \frac{d^2 v B^2}{Rg} = \underline{0,0825 \text{ kg}}$.

3 pont

9. feladat:

$$E_{1064} = 10 \text{ mJ}, t = 35 \text{ ps} = 35 \cdot 10^{-12} \text{ s}, D = 2 \text{ cm}, R = 1 \text{ cm}, \alpha = 2 \cdot 10^{-11} \text{ cm}^2/\text{W} = 2 \cdot 10^{-15} \text{ m}^2/\text{W},$$

$$I_r = 2 \cdot 10^9 \text{ W/cm}^2 = 2 \cdot 10^{13} \text{ W/m}^2, l = 20 \text{ cm} = 0,2 \text{ m}$$

A fényfelvillanás teljesítménye: $P_{1064} = \frac{E_{1064}}{t} = \frac{10 \text{ mJ}}{35 \text{ ps}} = \frac{10 \cdot 10^{-3}}{35 \cdot 10^{-12}} \text{ W} = 0,286 \cdot 10^9 \text{ W},$

az intenzitása $I_{1064}^* = \frac{P_{1064}}{R^2 \pi} = 9,11 \cdot 10^7 \frac{\text{W}}{\text{cm}^2} = 9,11 \cdot 10^{11} \frac{\text{W}}{\text{m}^2}.$

A keletkező zöld fény alakja és a felvillanás ideje megegyezik az infravörös fényével. Ha a lézerből kilépő infravörös fény közvetlenül a kristályra esik, akkor a kilépő zöld fény felvillanásának intenzitása

$$I_{532}^* = \alpha \cdot (I_{1064}^*)^2 = 1,66 \cdot 10^9 \frac{\text{W}}{\text{m}^2}, \quad \text{3 pont}$$

energiája: $E_{532}^* = I_{532}^* \cdot R^2 \pi = 1,82 \cdot 10^{-5} \text{ J} = \underline{0,0182 \text{ mJ}}. \quad \text{3 pont}$

Tegyük fel, hogy a kristályon a foltméret sugara r . A nyaláb keresztmetszete: $A = r^2 \pi$.

A keletkező zöld fény alakja és a felvillanás ideje megegyezik az infravörös fényével, így az egy felvillanás energiája:

$$E_{(532)} = I_{(532)} \cdot t \cdot A = \alpha I_{(1064)}^2 \cdot t \cdot A = \alpha \left(\frac{E_{(1064)}}{t \cdot A} \right)^2 \cdot t \cdot A = \alpha \frac{E_{(1064)}^2}{t \cdot A}.$$

A képletből látszik, hogy minél kisebbre szűkítjük a nyalábot, annál több zöld fény keletkezik. Tehát az lesz az optimális nyalábátmérő, amikor a fényt a roncsolási küszöbire szűkítjük. Így az optimális fényfolt nagysága a

kristályon $A = \frac{0,286 \cdot 10^9 \text{ W}}{2,5 \cdot 10^9 \frac{\text{W}}{\text{cm}^2}} = 0,114 \text{ cm}^2 = 1,14 \cdot 10^{-5} \text{ m}^2. \quad \text{5 pont}$

A nyaláb átmérője a kristályon: $d = 2 \cdot \sqrt{\frac{0,114 \text{ cm}^2}{3,14}} = 0,381 \text{ cm}. \quad \text{1 pont}$

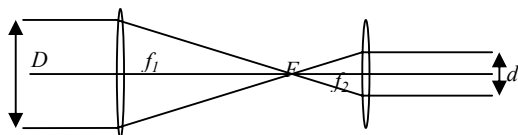
Az optimális körülmények között keletkezett zöld fény egy felvillanásának energiája: $E_{(532)} = \underline{0,5 \text{ mJ}}. \quad \text{1 pont}$

A zöld fény keltésének hatásfoka: $\eta = \frac{E_{532}}{E_{164}} = 0,0501 \approx \underline{5\%}. \quad \text{1 pont}$

A nyalábszűkítőt készíthetjük két gyűjtőlencséből, vagy egy gyűjtő és egy szóró lencséből.

Gyűjtő – gyűjtőlencse pár esetén az ábra mutatja a sugármenetet, a hasonló háromszögekre az oldalarányokat

felírva kapjuk: $\frac{f_1}{f_2} = \frac{D}{d} = N = 5,25 \approx 5 \Rightarrow f_1 = N \cdot f_2 \quad \text{1 pont}$

Az ábráért 2 pont

A két lencse távolsága $f_1 + f_2 = l$ ahonnan $f_2 = \frac{l}{N+1} = \underline{3,2 \text{ cm}}$ és $f_1 = N \cdot f_2 = \underline{16,8 \text{ cm}}. \quad \text{2 pont}$

Gyűjtő – szórólencse párnál hasonlóan járunk el:

$$\frac{f_1}{-f_2} = \frac{D}{d} = N = 5,25 \approx 5 \Rightarrow f_1 = -N \cdot f_2,$$

$$f_1 + f_2 = l, \text{ ahonnan } f_2 = \frac{l}{-N+1} = \underline{-4,7 \text{ cm}} \text{ és } f_1 = N \cdot f_2 = \underline{24,7 \text{ cm}}.$$

Megjegyzések:

1. Általában gyűjtő – szórólencse párt szokás használni, mert egy gyűjtőlencse fókuszában a fény olyan intenzitású, hogy a levegőben is plazmát kelt.
2. Általában a roncsolási küszöbnél kicsit kisebb intenzitást szokás használni a frekvenciakétszerezésnél, hogy a lézer ingadozásai ne roncsolják a kristályt. Figyelembe véve, hogy milyen szabványos lencsét lehet vásárolni 25 cm és -5 cm fókusztávolságú lencsét érdemes használni.

A megoldás végének pontozása: bármelyik lencsekombinációra adott jó válasz esetén jár az 5 pont, ha a másik esetet is kiszámolja, arra kapjon további 1 pontot.